

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy a soudkyň JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Marie Žiškové v právní věci žalobce: **H. P.**, proti **žalovanému Ministerstvu vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, zastoupenému pověřenou pracovnící žalovaného JUDr. Alenou Hájíčkovou, o přezkoumání rozhodnutí orgánu veřejné správy, k žalobě proti rozhodnutí ministra vnitra ze dne 15. 4. 2003, č. j. OAM-1426/AŘ-2002, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 31. 3. 2004, č. j. 7 Az 161/2003-37,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalovaný **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalobci **s e n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalovaný (dále jen stěžovatel) rozhodnutím ze dne 1. 11. 2001, č. j. OAM-1897/VL-11-OL6-2000, zamítl v prvním stupni návrh na zahájení řízení o udělení azylu žalobkyni. Stěžovatel návrh zamítl jako zjevně nedůvodný podle § 16 odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb. o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb. o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o azylu“). Dále vyslovil, že žalobkyně nesplňuje důvody pro udělení azylu podle § 13 odst. 1, 2, a § 14 zákona o azylu a dále že se na ni nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 téhož zákona.

Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně v zákonné lhůtě rozklad k ministru vnitra. Ministr vnitra ve svém rozhodnutí z 15. 4. 2003, č. j. OAM-1426/AŘ-2002 rozklad zamítl a rozhodnutí žalovaného ve všech částech potvrdil.

Obě rozhodnutí správního orgánu vycházela ze stejného právního posouzení situace: z ústního pohovoru se žalobkyní vyplynulo, že na území České republiky přicestovala pravidelnou autobusovou linkou L-P. Projížděla proto přes území Polska. Z této skutečnosti správní orgán dovodil, že žalobkyně měla možnost požádat o azyl již v Polsku, které je nesporně třetí bezpečnou zemí ve smyslu § 2 odst. 2 zákona o azylu. Správní orgán proto návrh na udělení azylu zamítl jako zjevně nedůvodný podle § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu.

Žalobkyně brojila proti rozhodnutí ministra vnitra o rozkladu žalobou u Městského soudu v Praze. V žalobě odkázala na svůj pohovor se žalovaným a tvrzení, že její cesta přes Polsko měla charakter čistě tranzitní: území Polské republiky autobus projížděl v nočních hodinách. Podle tvrzení žalobkyně odebral řidič autobusu na začátku cesty pasy všech cestujících. Žalobkyně sama nevešla vůbec v kontakt se státními orgány Polské republiky. Z těchto skutečností dovozovala, že neměla reálnou možnost požádat o azyl na území Polské republiky. Jak navíc uvedla, o možnosti požádat o udělení azylu v Polské republice v době přejezdu polského území ani nevěděla.

Žalované Ministerstvo vnitra ve svém vyjádření k žalobě uvedlo, že výše uvedená tvrzení žalobkyně považuje za vysoce nevěrohodná. Žalovaný odkázal na znalosti ze své úřední činnosti, kde se setkal již se stovkami ukrajinských žadatelů o azyl, kteří přicestovali stejným způsobem jako žalobkyně. Všichni shodně uvedli, že se na hranicích setkali s polskými pohraničními orgány a že jim byly kontrolovány cestovní doklady a zavazadla.

Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 31. března 2004, č. j. 7 Az 161/2003-37, rozhodnutí ministra vnitra ze dne 15. 4. 2003, č. j. OAM-1426/AŘ-2002, zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Soud zrušil rozhodnutí žalovaného pro vady v řízení spočívající v tom, že skutkový stav, který vzaly správní orgány za základ napadeného rozhodnutí, nemá oporu ve spise. Soud konkrétně uvedl, že si správní orgán nezjistil, kdy a kde žalobkyně na území Polské republiky vstoupila, zda se tak stalo v denní či noční dobu, zda byla při vstupu na území Polské republiky a jeho opouštění kontrolována orgány Polské republiky, jak dlouho na území Polska pobývala, zda byla cesta přerušována apod. Při absenci těchto zjištění si správní orgán nemohl učinit úsudek o tom, zda žalobkyně měla na území Polska skutečnou možnost o azyl požádat či nikoliv. Soud uzavřel, že správní orgány obou stupňů v tomto směru nesplnily svou povinnost zjistit přesně a úplně skutkový stav věci před vydáním rozhodnutí.

Žalovaný brojí proti rozsudku Městského soudu v Praze kasační stížností. Kasační důvod spatřuje v nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem. Pro podporu svých tvrzení se stěžovatel dovolává právního názoru vysloveného Nejvyšším správním soudem v rozsudku z 26. 8. 2003, sp. zn. 4 Azs 2/2003. Stěžovatel uvádí, že žalobkyně přicestovala z Ukrajiny přes Polsko. Polsko je bezpečná třetí země. Klíčový je stěžovatelův názor, že „z okolností její cesty je dostatečně zřejmé, že mohla požádat o azyl již v Polsku a sama žalobkyně ani v rozkladu neuvedla takovou okolnost, která by jí zabránila o azyl v Polsku požádat“. Ve zbytku stěžovatel znovu opakuje nevěrohodnost tvrzení žalobkyně ohledně toho, že nevešla ve styk s polskými pohraničními orgány. Toto tvrzení je v rozporu s opačným tvrzením „řádově stovek“ ukrajinských žadatelů o azyl v ČR, kteří přicestovali stejným způsobem jako žalobkyně a ve styk s polskými celními orgány vešli.

Žalobkyně ve svém vyjádření ke kasační stížnosti zásadně nesouhlasí s nařčením stěžovatele, že by v průběhu řízení neposkytla správnímu orgánu pravdivé informace. Domnívá se, že správní orgán nemůže její tvrzení o průběhu cesty Polskem popřít pouze na základě výpovědi jiných žadatelů o azyl. Své tvrzení je v jednotlivém případě povinen zdůvodnit, což v jejím případě neučinil. Ztotožňuje se proto s právním názorem vysloveným v rozsudku Městského soudu v tom smyslu, že zdůvodnění rozhodnutí stěžovatele v jejím případě je zcela nedostačující.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadený rozsudek krajského soudu v souladu s ustanovením § 109 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel ve své kasační stížnosti uplatnil. Neshledal přitom v dosavadním řízení vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

Kasační stížnost není důvodná.

Cílem pohovoru vedeného s žadatelem o azyl (§ 23 zákona o azylu) je umožnit správnímu orgánu zjistit úplně a co možná přesně skutkový stav věcí před vydáním rozhodnutí. Správní orgán je přirozeně povolán zjištěná skutková tvrzení potvrdit, vyvrátit či jinak hodnotit jejich věrohodnost. Základem jeho rozhodovací činnosti však musí být dostatečné zjištění skutkového stavu.

Této základní maximě správní orgán nedostál. Pohovor k důvodům návrhu na zahájení řízení o udělení azylu na území ČR, vedený se žalobkyní dne 22. 10. 2001 (čl. 20-23 správního spisu), lze označit za přinejmenším lakonický. V otázce pro posouzení případu klíčové, tedy prostředku dopravy a průběhu cesty přes území Polské republiky, se správní orgán omezil na zjištění, že žalobkyně přicestovala do České republiky linkovým autobusem L.-P. Jakákoliv další zjištění (průběh cesty, místo překročení státní hranice, styk s pohraničními orgány Polské republiky apod.) chybí. Jejich absenci se správní orgán snaží nahradit odkazy na „notoriety“ ohledně průběhu cest linkovým autobusem z Ukrajiny, které jsou mu známy z úřední činnosti. Podobný postup je však nepřipustný: zjištění skutkového stavu (či alespoň reálný pokus o jeho zjištění) v konkrétním případě nemohou být nahrazeny tvrzením „řádově stovek“ jiných ukrajinských žadatelů o azyl v ČR.

Výše uvedené není v rozporu s ustálenou judikaturou Nejvyššího správního soudu, které se stěžovatel dovolává (rozsudek NSS z 26. 8. 2003, č. j. 4 Azs 2/2003-63, ve stejném duchu srov. též rozsudek z 21. 8. 2003, č. j. 2 Azs 5/2003-46 či rozsudek z 23. 10. 2003, č. j. 5 Azs 17/2003-45). V prvním zmiňovaném případě došel Nejvyšší správní soud k závěru, že výraz „průjezdu“ bezpečnou třetí zemí (v daném případě Slovensko) je třeba vykládat úzce. Stěžovatel v daném případě Slovenskou republikou sice pouze projížděl linkovým autobusem na své cestě z Bulharska, nebylo však předmětem sporu, že by autobus nestavěl a že by stěžovatel nemohl vejít v kontakt s pohraničními orgány Slovenské republiky. Autobus stavěl na území Slovenska nejméně dvakrát – na maďarsko-slovenském hraničním přechodu a na slovensko-českém hraničním přechodu. Z těchto skutkových okolností Nejvyšší správní soud dovodil, že stěžovatel měl reálně možnost vejít ve styk se slovenskými orgány a požádat o záštitu před pronásledováním.

Ke stejnému závěru došel Nejvyšší správní soud v rozsudku z 21. 8. 2003, č. j. 2 Azs 5/2003-46. Tento případ se týkal ukrajinského žadatele o azyl, který přicestoval do Prahy linkovým autobusem z Ch. do P. přes Polsko. V daném případě správní orgán zjistil

(a stěžovatel tato zjištění nezpochybňoval), že autobus stavěl přibližně jednu hodinu v K. a také při hraničních kontrolách, kde všichni cestující museli z autobusu vystoupit a podrobit se kontrole dokladů a zavazadel. Za těchto skutkových zjištění mohl správní orgán důvodně usoudit, že dotýčný žadatel o azyl měl reálně možnost požádat o azyl v Polsku.

Podobný závěr však není možné učinit v projednávaném případě. Je sice zřejmé, že Polská republika je bezpečnou třetí zemí ve smyslu § 2 odst. 2 zákona o azylu. Stejně tak skutečnost, že žadatel o azyl legálně překročil ukrajinsko-polskou hranici, na které proběhla pasová kontrola, by byla dostatečným důvodem pro zamítnutí návrhu na zahájení řízení o udělení azylu. Tato skutečnost však musí být podložena dostatečně provedenými skutkovými zjištěními v průběhu pohovoru. V konkrétním případě však není možné tento závěr učinit.

O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch. Žalobkyně, které by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, se náhrady nákladů řízení nedomáhala a dle obsahu spisu ji ani náklady nevznikly. Žádný z účastníků nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í: Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. ledna 2006

JUDr. Josef Baxa
předseda senátu